

qui; si autem ista eadem virtus possit habere partem remotam ita dispositam, sicut propinquam, potest pro illo statu immediate causare motum in quamlibet partem; sed exequi motum in parte remotiori mediante propinquiori est movere organicas, & quae autem immediate causare non organicas, potest movere totum corpus non organicas pro statu illo, in quo omnes partes erunt quae dispositae ad recipientium motum; & secundum hoc est dicendum, quod est eadem virtus, qua modo moveat corpus organicas, & post resurrectionem movebit non organicas; & inconveniens enim est, quod homo carcer nunc aliquia perfectione secundum totam suam speciem, quae sibi naturaliter congruit, & cum illa virtus, qua anima corporis refractionem movebat corpus, sit sibi naturalis, quia nulla potentia anima tunc datur nova; sequitur quod nunc habet illam potentiam, & quod illa virtus, sive potentia nunc in vita mortaliter non impeditur a suo affectu, sed tantum in modo cauifit illum; exemplum, si supponeretur omnes partes corporis esse quae dispositae ad recipientium motum, sive vitam, anima quae daret esse vitale cuique partem, & hoc aequum immediate, sed quod non sunt quae dispositae, non potest cauifare vitam in parte remota, nisi prius cauifat in propinquiori; sic in proprio demovet, & non movere organicas, ita verbatim Doct. loc. jam cit.

At instaur dupliciter primo, quia videtur impossibile, quod eadem potentia motiva sit organica, & non organica, cum hoc non conveniat aliis potentias, nec apprehensiva, nec appetitiva. Prate-rea quia iuxta allatum solutionem potentia motiva per se organica non est, sed tantum per accidens, nam quia una pars modo magis est disposita, quam alia ad recipientium motum, ideo magis moveat, & prius tempore partem propinquorem, quam remotiorem minus dispositam.

3. Res. Doct. loc. cit. lit. D. Quod potentia operativa non potest eadem existens esse organica, & non organica, quia potentia operativa, & organica est illa, cuius operatio per se, & primo recipitur in toto composite ex organo, & illa potentia, & operatio, que sic primo recipitur in toto, contradicuntur, quod recipitur in parte primaria, ut quod viso recipitur in anima separata dicatur videns, unde quando totum est in immedietum sufficiendum aliquis formas, non una pars mediante alia, tunc impossibile est, quod illa forma recipitur in altera parte, non autem sic est, quod totum recipit mediante una parte, ut corpus recipit albedinem mediante superficie; pone autem potentia operativa recipit suam operationem, si ergo potest esse non organica, tunc recipitur operationem que primo nata est recipi in toto, quod includit contradictionem, & ideo eadem potentia operativa non potest esse organica, & non organica; sed de potentia activa, sive lativa non in inconvenientibus, quod eadem existens sit organica, & non organica, quia la potentia non cauifat actionem informante, sed effectum in alio; ideo non sequitur contradictionem, quod sic organica agendo mediante aliquo organo, & non organica agendo immediate per propriam virtutem fine aliquo organo; nam autem movere non est operatio, nec cauifatur in illo necessario, in quo est potentia motiva, & ideo ponitur motiva alterius, & non est potentia operativa, sed est potentia factiva, quae causat motum in alio, & talis potentia potest esse cauifativa motus in pluribus partibus immediate, si omnes efficiuntur quae dispositae ad receptionem motus, & tunc movere non organicas, si autem non sicut omnes quae dispositae, tunc potest movere unam partem corporis mediante alia, & sic movere organicas; si anima separata potest movere corpus sum immediate, utpote cadaver, quia non excedit virtutem suam motivam & simili-ter, quando est in corpore potest movere organicas, ideo ex parte sui habet virtutem movendi organicas, & non organicas; patet ergo in quantum Doctor quare est impossibile de potentia apprehensiva, & appetitiva, quod eadem potest sit organica, & non organica; quia lunt potentias operativa, non autem est impossibile de potentia motiva, quae non est operativa, sed factiva. Ad 2. ait Doctor ibidem quod actionem nequit esse primo motus, & partis, & idem cum anima potest movere per se, & primo motum corpus, & partem eius, ut quando perficit corpus post resurrectionem, necesse est dicere, quod toto composite ex organo, & potentia motiva anima non primo movere, sed per se non primo, ipsa autem anima primo, sicut ignis dicitur calefacere per calorem se, tamen calor primo calefacit, quia calefacere, si est separatus, sic totum composite ex anima, & organo dicunt movere, & per se denominantur ab actione, quae primo convenit animae, sive movere, que primo omnes partes, neque quae dispositae ad motum: imo subdit Doctor verisimile videri quod etiam de facto inorganicas moveat totum cor, quia partes eius videntur omnino uniformes, & quae dispositae ad motum recipientum.

3. Polremo dubitatur, num anima separata posse alia a se instrar Angeli movere; ut lapidem projiceret, aliud corpus propellere; Negant D. Thom. p.p. qu. 17. art. 4. ubi Cajet. & alii eius Exppositores item qu. 16. de malo art. 10. Caprol. dist. 30. qu. 2. Soto dist. 4. qu. 1. art. 3. Suarez lib. de anim. cap. 2. & dist. 3. met. se. 6. & alii, quorum unicunquum fundatum est, quia anima est forma corporis, suape natura, ergo movere non potest immediate nisi corpus illud cuius

F I N I S.

DISPU-

DISPUTATIONES

In Aristotelis Stagiritæ Libros
DE GENERATIONE, ET CORRUPTIONE,

Quibus ab Adversantibus tum Veterum, tum
Recentiorum jaculis

SCOTI PHILOSOPHIA VINDICATUR

APP. Magistris

BARTHOLOMÆO MASTRIO MELDULENSI,
ET
BONAVENTURA BELLUTO CATANENSI.

BREVIS EXPOSITIO TEXTUS

Librorum de Generatione, & Corruptione.

L I B E R T R I M U S ,

In quo de rerum Generatione, Corruptione, &
aliis mutationibus annexis pertraedatur.

C A P U T P R I M U M .

à text. I. usque ad II.

VT explicet Aristot. naturam generationis, ipsamque ab alterations distinguat, prius reicit Antoniorum opiniones, quarum prima sicut dicuntur, omnia unum esse, qui generationem ab alteratione distinguere nequeant, non enim ponent mutationem aliquam secundum substantiam, sed secundum qualitates. Secunda enim ponent plura rerum principia, vel quatuor elementa, infinitas atmosphaerae, & hi distinguere possunt illas mutationes, sed hoc non recte ex suis principiis inferunt, maxime Empedocles nequit hoc fallere, cum ponat sensibilis qualitates formas substantiales elementorum, & pluribus ipsum impugnat. Tertia enim Platonis afferunt per congregationem individuum superfluer fieri generationem, corruptionem vero per segregationem; sed infelicitate rem explicat, cum de generatione, & corruptione mixtorum, augmentatione, & alteratione nihil meminerit; tum quia corpora ex non corporibus scilicet ex supercibus compulsi. Quarta tandem fuit Democratis exactius rem hanc attingens, qui corpora ex individibus corporibus compulsi, & ex quorum separatione corruptio adveniebat, ex congregatione generatio ex varia positione alteratio circa qualitates; pro qua fententia tres adducunt rationes; prima est, quia corpus est magnitudine ubique divisibilis, ponatur igitur totaliter dividitur, que remanent, vel sunt puncta linea, superficies, aut paviones, vel nihil, vel atomi; non puncta, linea, &c. quia non sunt corpora, & indivisibiles alteri ad diutum non facit manus: non passiones, sed qualitates sensibilis quia sequuntur a subiecto separari: non nihil, quia corpus non est ex nichilo confutatum, ergo erunt atomi. Huic rationi respondeat Arift. corpus secundum quoddam signum, divisibilis esse potest, non actu, ne punctum in linea est ubique neque ubique linea est divisibilis, unde cu sit in infinitum divisibile, nequam poterit esse actu totaliter dividitur: secunda ratio erat, si corpus est per se divisibile, perveniretur ad magnitudines aliquas infinites, & per consequens indivisibiles, quae sunt atomi: cui respondeat, dividit quidem corpus in partes infinites, quae tamen & sunt in alias divisibilis, & cum aliis conexae sentiuntur: tertia, quia generatio, & corruptio non nisi per congregationem, & segregationem atomorum falvare possunt. Hoc negat Arift. nam perfecta generatio est unitatio totius in genito manet, & corruptio, ut humiditas in aqua, & aere, secundum illam passionem, inquit Arift. non est transmutatio.

R 2 C A

tione est ens in potentia, in alteratione est ens actu, tum quia generatio est secundum substantiam, alteratio secundum qualitates.

C A P U T I I L .

à text. II. usque ad 25.

DEclarat in praefenti naturam generationis aliqua dubia solvendo, ipsamque ab alterations distinguendo. Primum dividitur, utrum aliiquid simpliciter generetur, & corruptatur: quod non, probat, quia mutatio est tempore ex contrario, ut ex magno parvum, ex agrotanico famum, ergo, si est generatio simpliciter, ex nihil autem nihil fit: respondet tamen affirmativè, & solvit rationem, dicente generationem est ex non ente simpliciter, quatenus acta non est simpliciter substantia, aut quantitas, vel qualitas, sed est ens potestale: secundum, cur tempore sunt generationes, & corruptiones rerum: quod duplex potest affinari causa: altera est efficiens, scilicet primum movens, & primum mobile, de qua in 8. Phys. Altera est materialis: non quod materia sit infinita, quia infinitum est impossibile ex 3. Physicorum, sed quia licet sit finita, non ob id tandem deficiat, quia unus corruptio est alterius generatio, & quod accipitur à genito derelinquitur a corruptio. Tertium, cur aliiquid dicitur simpliciter corrupti, vel generari, & aliiquid secundum quid. Respondet generationem non esse, quia unum est aliis magis altero sensibile, & per consequens simpliciter ens, minus vero sensibile est secundum quid, alteri spiritus, & aer, quia minus sentiuntur, quam terra, et rarus minus ipsa terra, quod est falsum, sed provenire, ex qua substantia est simpliciter ens, accidentis vero secundum quid, ob id mutatio secundum substantiam est simpliciter mutatio, quia vero est secundum accidentis, dicitur secundum quid: quartum, quare corruptioni tempore est annexa generatio: respondet, quia corruptio est in non ens potestale scilicet in materiali, quae nunquam naturaliter omni forma maneat expolita, idcirco nova forma debet in ipsa advenire, & per consequens nova generatio: quintum, An istud non est alicui contrarium, respondet negative, sed bene est sufficiunt contrariorum: sextum: At sit eadem geniti, & corrupti materia, sit est eadem secundum substantiam, diversam ratione, quia modo est sub uno, modo sub altero contrario.

Deinde differunt inter generationem, & alterationem, ac alias mutationes, dicens quod alteratio est, quando manente eodem sensibili subiecto, ipsum mutatur secundum qualitates, ut cum corpus ex fano fit agrotanico, generatio vero est mutatio totius in toto non sensibili ut subiecto eodem manente, ut cum ex tota aqua fit aere: si est mutatio secundum quantitatem, est audito, vel diminutio, si secundum locum, erit latio, verum est tamen, quod si id accidens in genito manet, & corruptio, ut humiditas in aqua, & aere, secundum illam passionem, inquit Arift. non est transmutatio.

Mastr. & Belluti. De Generat. & Corrupt. Tom. III.

Expositio Textus

rea est participans de aere, & tamen facilissime inflammatur, unde flamma ex fumis ardens. Quartus ex symbolo alterum ex altero generatur, non vero tertium: pater, quia ex aqua, & aere non nisi aqua, vel aer generari potest, vel enim corruptitur calor, & sic fit aqua, non terra propter parentiam siccitatis, vel corruptitur frigiditas, & sic generatur aer, non ignis propter eandem rationem, idem de terra, & igne dicendum. Quapropter quando elementum fit ex symbolo, unum tantum corruptitur, quando fit ex diffibulosis, duo elementa corruptuntur.

C A P U T I V .

a text. 31. usque ad 46.

Denuo, & expressius probat Arift. neque unum elementum, & corporum, neque aliquod medium corpus complectum: non unum elementum, aut plura, quia omnia efficiunt illud unum, vel illa plura; tum quia elementum illud in altero manet; & quia principium materiale manet in genito, & sic non efficit vera generatione, sed alteratio, & duo contraria simul efficiunt in eodem, et habent calorem, & frigiditatem. Neque potest esse aliquod medium corporibus, ergo multo minus certior corpora per illas qualitates formaliter poterant agere.

Aliognat deinde causam efficientem ex propria sententia dicens motum celi esse causam generationis, & corruptionis rerum, quia motus iste est primus omnium, & perpetuus ex dictis 8. Phis. naturalibus autem est id, quod tempore est, esse causam illius, quod aliquando non est, quam & contra, tum quia motus celi adducit, & abducit generans scilicet Solem. Verum est tamen, non sufficere motum primi mobilis ad perpetuationem generationis, sed requiri motum obliquum per circulum Zodiaci aliarum pharaurum, nam idem manens, idem facit idem; ergo, quia generatione, & corruptione sunt contraria, contrarias causas requirunt, quales sunt motus illi celorum; hinc tempus generationis est equale tempori corruptionis, quia sequitur Solis est proprius, & distat a nobis, suo accessu generat, recessu corruptum: si etiam vitium cuiuscumque sublunaris determinatum est, his quidem minoribus, & illis maiorum juxta varium concordum aliarum causarum. Tandem sequitur, generationes, & corruptiones per se, quia natura fecit idem melius est, melius est, quam non est, nequit in individuo esse idem tempore conservare, ergo quae sunt conservare in specie, tum quia causa levioris motus est, melius est motus perpetuus, & in gyrum volvuntur perpetuus, ergo effectus levioris generationes, & corruptiones perpetuae erunt: unde videmus simplicem quasi circulariter moveri ad imitationem superiorem cataractarum, ex igne enim generatur aer, ex aqua aqua, ex terra, ex terra aqua, ex aqua aer, & ex aere rursum gignitur ignis.

C A P U T V I .

a text. 46. usque ad 51.

Intendit in hoc cap. explicare generationem mixtorum, modo fiat: & prius adducit duas opiniones: prima ponet elementa transmutabilia ex eadem materia communis conflantia, secunda ponebat in transmutabili, & per consequens integramentum in generatione mixtorum, & compositione. Contra istam arguit, quia sequeretur mixtione esse folium juxta positionem elementorum, nec qualibet pars mixti efficit mixta, neque ex qualibet parte mixti possunt extra omnia elementa contra primam dubitari, quia vel elementa manent in mixto, & sic eadem inconvenientia sequuntur, ac contra primam, si non manent, mixtio non efficit nisi quadam generatio simplex unius ex aliis. Explicat tamen modum generationis mixtorum, dicens, quod esse callidum sit duplicitur, vel in summo, & sic non sit cum frigido, vel in effuso, quomodo secum admittit frigidum, idem de aliis qualitatibus dicendum, modo elementa quando concurrunt in debita proportione quod actionem, & passionem, bene ex eis mixtum generari potest, quia eorum qualitates manent in eis respectu, & ex variis proportione, & temperamento illarum qualitatum, variis oritur mixtorum generatio; ut si unum prevariet, & dominetur super alterum, erit alterius elementi generatio, vel auctio, & per hoc patet ad dubitationem contra primam opinionem, quem sequitur Arift.

Ex his deducit omnia mixta perfecta exequitor elementis constant, quod probat, quia conflant ex terra, cum in loco terra permaneant, & unumquodque naturam illius participare videtur, in cuius loco exsilit, conflat ex aqua, quia terra, cum sit valde secca, indiget humido, ut terminetur, & conflat, nec decidat, conflat ex igne, & aere, quia mixtum perfidum ex contrario tempore nascitur, ignis autem, & aer contrariantur terra, & aqua; Tum quia unumquodque conflat ex eo, quia nutritur, at viventia nutritur ex quaque elementis, quia si hoc non esset, maxime in plantis, quae aqua videntur nutriti, quod est falsum, nam & aqua, & terra nutritur, unde rufifici terram irrigant ad nutritionem arborum; necessarius estiam est calor ad nutritionem, quia forma nutriti est principium activum convertens nutrimentum in propriam substantiam, calor autem est maxime actius, & non nisi ignis convenienter primario; hinc ignis inter simplicia proprii sui activitate nutritur, indiget enim pabulo, ut subtenetur, sicut certa viventia.

QUAE-

C A P U T VI.

a text. 51. usque ad 62.

Agit nunc de causis generationis, & corruptionis rerum naturalium supponens ad generationem materiam concurrens, & formam, querit an requiratur causa efficiens, & quae sit: Plato causam poluit ideam cuiuslibet speciei separatae causantem formam ejusdem speciei in materia proprie figuraionem ipsius ideam, quae se habet figuram, & forma ut cera recipiens tale esse ab idea, cui assimilatur; hoc impugnat, quia cum idea semper sit, semper generaret idem, nam idem manens idem natum est idem producere; tum quia in artefactis praeter impressionem formae in materia adest alia causa, ergo & in naturalibus. Alii dixerunt materiam leuisam alterare, & producere entia naturalia, vel saltem mediis qualitatibus elementaribus. Contra autem, quia materia est pars, non agere; tum quia in artefactis praeferat materiam alia requiratur causa effectiva, qualitates vero sunt principia instrumentalia, debent ergo alignari principia principia effectiva, tum quia ignis est maximus calidus, & tamen non agit nisi motus a circulibus corporibus, ergo multo minus certior corpora per illas qualitates formaliter poterant agere.

Aliognat deinde causam efficientem ex propria sententia dicens motum celi esse causam generationis, & corruptionis rerum, quia motus iste est primus omnium, & perpetuus ex dictis 8. Phis. naturalibus autem est id, quod tempore est, esse causam illius, quod aliquando non est, quam & contra, tum quia motus celi adducit, & abducit generans scilicet Solem. Verum est tamen, non sufficere motum primi mobilis ad perpetuationem generationis, sed requiri motum obliquum per circulum Zodiaci aliarum pharaurum, nam idem manens, idem facit idem; ergo, quia generatione, & corruptione sunt contraria, contrarias causas requirunt, quales sunt motus illi celorum; hinc tempus generationis est equalis tempori corruptionis, quia sequitur Solis est proprius, & distat a nobis, suo accessu generat, recessu corruptum: si etiam vitium cuiuscumque sublunaris determinatum est, his quidem minoribus, & illis maiorum juxta varium concordum aliarum causarum. Tandem sequitur, generationes, & corruptiones per se, quia natura fecit idem melius est, melius est motus perpetuus, & in gyrum volvuntur perpetuus, ergo effectus levioris generationes, & corruptiones perpetuae erunt: unde videmus simplicem quasi circulariter moveri ad imitationem superiorem cataractarum, ex igne enim generatur aer, ex aqua aqua, ex terra, ex terra aqua, ex aqua aer, & ex aere rursum gignitur ignis.

C A P U T VII.

a text. 62. usque ad finem.

Solvit nunc alias dubitationes circa rerum generationes, prima est in omnia, vel aliis, aut nulla ex necessitate proveniant, & generentur, cui responderet aliqua de necessitate evincere, aliqua contingenter, nam de rebus futuri solennis dicitur, hoc est aliquando futurum, quod est contingenter forte; sicut enim etiam dicere, hoc erit, quod est necessarii forte, sicut enim aliquando habent esse necessarium ut Sols circulatio, alia esse contingens, ut decimabilis, ergo idem de earum generatione dicendum. Secunda est, cum generationes rerum sunt necessariae, sicut ex generatione posteriori, sequitur necessaria generationis prioris, ita ex generatione prioris sequitur etiam necessaria posterioris: responderet in essentialiter furbardatis posterioris necessarii arguit prius, a qua essentialiter dependet, ut politio domus arguit fundamental generationem; non tamen politio priori necessario arguit generationem posterioris, nisi posterior sit in necessarium. Tertia est cum generationes perpetue sint, an perpetuentur secundum redum, an secundum circulum, duplex enim progressus generationum potest esse rectus, ut cum genita succellecte alterius semper sunt fieri; alter circularis, ut cum in progressu generationem aliquando fit regreditus ad res eisdem species cum illis prius corruptis. Huic respondet, quod quamvis in aliquibus scilicet in animalibus videatur fieri progressus secundum redum, & hoc quia corruptum non est tota materia geniti: verum tamen perpetuan generationes secundum circulum, quia si essent perpetue secundum redum, aut res illae diversae species essent finitas, & hoc non, quia tandem consumentur; aut infinita, & hoc non, quia sic nulla generatione efficit necessaria, nam quod necessarium generatur, presupponit generationem necessariam prioris, at in infinito non datur prius, & posterior, nec prius, & ut quare perpetua est generationum series, quia progressus temporis fit regredius ad res eisdem species, sicut circulationes colli eodem modo sunt perpetuae, sicut ex aqua est madefacta terra, ex ilia generantur vapores, ex vaporibus nubes, ex nube aqua, & ex aqua iterum madefacta terra, in quibus clarior apparet circulus, ex quo corruptum est tota materia geniti. Quarta est, an idem redat secundum species, vel secundum numerum: responderet in corruptibilis regredium heri ad idem secundum numerum; ut patet in ortu solis, in rebus corruptibilibus heri secundum species.

QUÆSTIO PRO OE MIALIS
AD LIBROS DE GENERATIONE.

263

Quodnam sit horum Librorum ad aquatum subjectum.

Cientiam unam totalem esse quandam artificiosam fabricam diximus in Log. dip. 12. q. 3. ar. 3. confitimus enim ex multis partialibus habitibus ad le invicem ordinatis ubi uno generico habuit, sicut & obiecta partialia uno generico, & tota continet, sicut igitur in cognitione cuiusdam domus prius se ferat totum edificium, deinde ut ex aliis, & diffiniet cognoscatur, partes ordinatis quatinus investigare, similem ordinem in scientiis observamus ex 1. Phil. c. i. prius enim obiectum in communis contemplatur, deinde paulatim ad species ordinatis descendimus, communiora enim prius cognoscit, tamen ordinem tenuit Arift. in Philo, in libro enim Philo, corpus naturalis in communis consideravit, deinde ad species progressus est, & in lib. de Cœlo corpus simplex, quod est prima species corporis naturalis, est contemplatus, subiungit postea tractatum hunc de gener. & corrupt. seu de ortu, & interius scriptum, de quo querimus, quodnam sit in ipso ad aquatum obiectum.

Solum dubitari potest de augmentatione, & nutritione, he namque mutations non convenient corpori mixto in communis, sed animato,

Variae de hac re extant opiniones: Arift enim ponit generationem substantiam pro subiecto. Toletus hic aut subiectum esse mutationem secundum formam, ut generationem, augmentationem, & alterationem comprehendit: Addit Arift. q. 4. fecit. mutationem illam esse subiectum materiale, formale verò est, quatenus est pafio corporis naturalis. Albert. trac. 1. de gen. c. t. Aver. 1. de Cœlo com. 3. & aliis pro subiecto statuum corporis simplex, seu elementum, ut est mobile, non quidem ab Ubis, hoc enim modo de ipso agitur in lib. de Cœlo, sed formam absolutam. Bannes. Compil. Jo. de S. Th. & aliis ponit subiectum emobile a formam intrinsecam, sed absolutum, quam mobilitatem Bannes accipit non pro radice fundamenti scilicet pro naturalitate, sed pro pafione, & aptitudine ad motum. Orbetus noſter. Comibr. Ruv. Hic, & aliis docent subiectum esse corpus caducum ut mobile, & corripibile, quatenus est mobile a formam absolutam. Zab. lib. de mat. philo. confit. c. x. Birague noſter, & Mor. in hac qu. corpus mixtum, quod ab elementis distinguuntur, quatenus propriam habet naturam, assignant pro subiecto.

4 Dicendum est cum haec sit, ut taliter corpus mixtum, ut tales naturam habens esse subiectum virtutem continentiam. Hæc concil. primi prob. dicendum per alias opin. nam in primis nec generatio, nec mutatio ad absolutum formam potest esse subiectum, quod ex dictis 12. log. 2. q. 2. ar. 1. nullum principium, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio non est species, sed potius pafio corporis naturalis, quod est objectum totius philosophie ad aquatum, vel pafio potest illam subiectum in aliqua principali parte totali scientie, tamen debet esse species aliqua totali objecti, & ad eam: generatio autem, & mutatio

iones de ipso, quod generatione non competit, sed corpori. Ad aliam admissio aliquum, negatur paratus, quia quando aliud subiectum partiale haberet plures, & plures affectiones, & principia, possunt de illo inservit plures partiales tractatus, in quibus affectiones, seu principia sunt subiectum, at subiectum illarum patrum erit objectum adaequatum in omnibus ipsis libris, quibus complete, & adequate ipsius natura explicatur, ut pater in exemplo adducto, corpus enim animatum declaratur adaequatum in lib. de animaliorum nat. de anim. & plantis, & ideo in omnibus istis ut peculia-rem partem Phyllophilopha compontim, est subiectum, licet in quodlibet libro aliud, & aliud in subiectum (hæc divisio tamen librorum non videtur recte fieri, quia partes conscientiae dividit debent in rigore ad divisionem subiecti) at in proposito corpus mixtum adae-quate, & complete explicatur in his libris, id est plures erit subiectum, non aliquis paucus. Ad cædormia Aris hic agere de elemen-tis non tamut in finis subiectum, sed ut principia subiecti.

6. Ad 3. egit utique Aris, de generatione omnium, sed non eodem modo, generationem enim in universaliter consideravit in gratiam generationis mixtorum, sicut et generationem elementorum ad eandem ordinavit. Poterat quoque Aris, prius considerare corpus cadaucum in communis, et deinde ad elementa, et mixta descendere, at non sicut, quia corpus naturale in communibus non dividit per corruptibile, et incurruptionib; ut prius de incorruptibili felicitate celo, deinde de corruptibili ageret; sed dividit per simplex, et mixtum, id eoque hanc divisionem dividendi, et constitutio fuit tristitia Philosophie. Per quod patet ad Scotum, folium enim ibi docet, Aris in his libris agere de motu ad formam, non tamen aut ex instituto agere de omni. motu ad formam, a verbo de uno in ordine ad alium. Ad 4. jam diximus accretionem hic ab Aris, contemplari in gratiam generationis, & alterationis, ponens enim differentiam inter duos oport.

DISPUTATIO PRIMA.

De primis Qualitatibus.

Quoniam ad generationem substantialis sum simplicium corporum, sum mixtorum prædicta necessaria prærequisitum alteratio, ordo naturæ idcirco populat, ut prius naturam alterationis explicandam aggrediamur, quam ipsius generationis: immo quia ipsa alteratio tractatio non parum conductit ad rectam generationis intelligentiam, id ipsum ordinis quoque doctrina erit admodum consenteantem. Ceterum quia alteratio inter primas præcipue qualitates exercetur, adhuc tractatio de his qualitatibus ipsi quoque alteratio premittenda erit, ac etiam de aliis quibdam annexis, sine quibus alteratio nunquam sit, ut sunt actio, & redditio: atque ideo prima in ordine disputatio erit de primis qualitatibus, que communiter ponuntur esse calor, frigus, siccitas, & humiditas.

QUESTIO PRIMA.

An calor, frigus, siccitas, & humiditas sint forme positiva à rebus ijsis calidis, & frigidis, &c. distincta.

Ardans lib.2. de subtil. afferit solum calorem, & humiditatem esse formas potissim, frigus vero, & siccitatem esse dumtaxat privationes, & defectus, illud quidem calor, haec vero humiditas, quam sentientiam defendunt etiam quidam antiqui, ut refert Plutarc, in opere, de primo frigido, & quadam siccitate ex modernis amplexi fini. Aequationib. 5. optime definiuntur. & Arrigia dicit p. 46, sec. 2. quibus favere videtur S. Th. 3. Celi circa tex. 23. ubi ab aliis siccitatem aliud non esse, quam humiditas privationem, infuper A. rig. lib. 1. licet concedat humiditatem esse quod positivum in corporibus humidis, subdit tamen non esse quid distinctum ab ipsius esse flammatum subtanicum fluidum, quare concludit non dari humorem, vel siccitatem fluidum, sed humorem nil aliud esse, quam sibi corpora fluida, siccitatem vero esse carentia fluida. talium corporum fluidorum, sive corpora siccata esse corpora non fluida.

Corporis uniformitorum, ut corpora neca esse corpora non fructuosa. Communis tamen, ac vera sententia tenet haec omnia esse formas positivas à corporibus calidis, frigidis, &c. constitutias. Ita de ipsius loquitur Arift. 2. de gen. c. 1. 2. & 3. & luppon Scot. 2. d. 15. & 4. d. 49. q. 1. 3. & ubiquecum loquitur de primis qualitatibus, atque ita paucum sentient Peripateticis omnibus.

Dicimus itaque primo has omnes, & singulas esse formas positivas, & probatur, quia Arift. & præteritum in lib. de gener. per has contrarias qualitates docet agentia agere, & pati ad invicem, quod non efficit, nisi singulariter forent positive forme, quia reactio a privatione non provent, sed ab aliquo positivo; & 2. de anima 117, at omnes illas tangibles esse, privations autem sub tenui non cadunt. Accedunt rationes ineluctabiles, nam successus in motu provent ex contrarietate positiva terminorum, unde quia lumen non habet formam positivam contraria, sed tantum privationem, in infantibus introduc-

intuitum contrarium, sed tantum privationem, in instanti introducitur etiam in subiecto extenso, cum ergo ille qualitates omnes, & singularia successivè introducatur, ut patet; sequitur formis eis oppositas esse positivas. Tunc quia non tantum calor, sed frigus quoque sentitur, & sensus nostris immutat, in quibus etiam dolorem causat. Tunc quia videmus subiectum frigidum verè in calidum agere, colorēque corrumpere, quod non poterit fieri nisi frigus efficit formam positivam. Tam quia nullum agens per se corruptionem intendit agentem, ergo frigidum agendum calidum non solum intendit corruptionem

et cognoscere utrumque & hac ratione reprehendit Aniques, quod nihil egerit de summa: tum quia solum edit ad actione, ut recipit formam mixti, non animam. Alteratio autem quamvis excedat mixtum, & alteratio perfectiva competat Cœlo, his tamen principiis consideratur illa, quæ inter causas & veritatem qualitates, & generationem interirent: quia ratione consideratur actio, & passio. Fallum invenimus, et mixtione in gratiam generationis elementorum exemplari, per mixtionem enim non generantur elementa, sed corumpuntur, & tertium mixtum cauatur, ut suo loco diceretur, potius esse veria res ne habeat, ideo enim elementa sunt mifabilia, quia sunt corruptibili, & consequenter generalib; neque ex illo texto opolitum colligitur, ita facit pro nobis, nam volens agere de mixtione, presupponit elementa generata, & corrupti, quod sive posse declarat in 2.lib. 10.ca non sit mixtio sine prævia alteratione, actione, & corruptione miscibilium, hoc vult innuere illi verbis, De aliis inde terminis dicitur nunc, omnes enim quia elementa, &c. quasi dicere, quamvis ad perfectam mixtionis cognitionem prærequisitum, est elementum generantur, & quomodo, supponitur tamen sic in confuso pro nunc. Tandem fatis in finivit Arift. sum intentio nem, dum in 3.4. cit. elementa vocata materiali mixtorum, ex quo colligunt illa considerare in his lib. ut principia, & non ut partes subjectivas; & dum de ipsius edit ex profilo in 3. & 4. de Cœlo, & in 1. de Cœlo 7. corpus naturale in communis dividit in simplex, & mixtum; noluit autem evadere generationem auctualem, & corruptionem elementorum explicare per se, & primario, quia non corumpuntur, nec generant secundum totum, sed secundum partes, mixta vero secundum rotum generantur, ideo generationem illorum in gratiam corporis mixti consideravit: nec sibi novum, Aristotelem propriam intentionem obscutissimum verbi innuere.

caloris, sed productionem frigoris. Tum tandem quia eadem facilitate, qua inquit Cardanus frigus non est, nisi defectum calor, & ex solo agens calidi recessu confore, dicimus, & nos è contraria calore esse defectum frigoris, & non nisi ex agentis frigidis recessu contingere, & qua ratione probabit ipsè calorem esse politivam formam, eadem quoque idem proferre de frigore considerari poterit, ac debet. Merito ergo Scaliger ex i. 8. horatur Cardanum, ut dum ex Rethicus motibus fieri Borscas, pilleos, abieciit in campo dembeantur, nec metuat futurum, ut calor ipsi machinis ullis ex capite deretur, à frigore enim ipsi meutendum non est, quia illi frigus privatio est, dum quantum privatio expellit formam, sed ipsa potius expellet eam.

quam privato expellet formam, sed ipsa potius expellet aer a terra.
3 Quamvis autem iste rationes evidenter provent, intentum de calore, & frigore ob sensibiliorem, ac magis obiviam eorum actionem, ac sensum immutacionem, quam de humiditate, & siccitate, eo quia sunt longe minus actives, & sensum immutatores, tamen quia neque ipsa omni prorsus actione privantur, ac senatione, id est rationes allatice etiam de ipsis sufficienter intentum probant. Quid autem humiditas quoque & siccitas sine forma invicem activerunt, probant ex Aris. 2. de gen. 2.5. nam ex igne immediate fit aer, & non nisi adhuc humiditas in siccitatibus, cum ignis, & aer non habeant contrarie intentionem nisi in illud habuissent qualitatibus, tum etiam alter ex duobus elementis non fimbrios non pollet fieri tertium contra Aris. 1.6. quoniam in productione ignis ex aere, & terra operata, quod caliditas aeris superaret frigiditatem terrae, & quod succidit terra super humiditatem aeris, & per consequentem fieri inter eas actio, & palius sub etiam patet variis experimentis, al enim carnes exsiccat, & corpora, siccitas colligat ex Aris. 4. Meth. 34. & 36. quod est agere & contra alii liquefici, & humedatorem ab aere, glaciis ab aqua, & carnes in locis valde humilis computrefacunt utique actione humiditatis corruptiuntur; & demum Medicis humidis morbis siccis applicant, humida siccis: Auster calidus, & humidus corpora humedat, Boreas, frigidus, & siccus eadem exsiccat, & alia sexcentum occurserunt confirmata exempla.

currunt confirmata exempla.
Nega Arriag. cit. has qualitates esse activas, & alterius consumi-
lissimis qualitatibus esse productivas, unde inquit nihil humectari nisi
ingressu substantiae fluidae: & nihil excipari, nisi per expulsiōnem talis
substantiae, non autem per productionem alius qualitatis in corpori-
bus humectatis, vel excipientis. Sed hinc humectandi modus refutat-
ur a Scoto ad. 4. q. 16. g. aliis ex intellectu, at enim loquens de pa-
ne vino imbibito, & humectato, quod corpora omnia partes aliquas
habent poros, & alias solidas, quanvis ergo poros humectari pos-
sunt (at Doctor) prestat modo per ingressum substantiae fluidae, solli-

tamen nequam, nisi admittatur penetratio corporum, sed hunc
ficiantur tum per humiditatem corporis fluidi eis contingui in
porosis recepti, tum per aliam humiditatem in aliis de novo
producent. Nec suffragatu, quo ad Ariesq. n. 13, aquam non alter
humefacere corpus, quāmo de modo, quo illud impletat; nam certum
est corpore, ut v. gr. panem quoquevomodo humiditate perfundit il-
lum, aliquo darent penetratio dimensionum, ergo non pari pa-
tientur penetratio aquae in panem, & humectatio. Fallim etiam est
quod addebetur in relpcione corpora humida non exsiccari, nisi
extractione per extracionem humorum, non autem per productionem
siccitatis in ipsis, videmus enim Boream latum constringere, & exsic-
care, non tamen extractio vapores, & humores, siccitatem in eo
producente, unde quando potest vehementer a sole percutitur, mol-
leculis rursum, & vapores, qui ad interiores partes le receperint, ten-
tent exalant, non esset, si Boreas illud exsiccasset per extra-
ctionem vaporum omnium; & quidem si Boreas exsiccasset, extractio
vapores, utique paulatim egredi conficerentur, sicut con-
picuntur, cum exsiccatur actione solis, vel ignis, aut falte debet
et lutum ab initio humidius apparet ex exitu vaporum, quale
pertinet, cum foliis calore exsiccatur, quod tamen non videmus, er-
o posse corpora delicari non tantum per extractionem vaporum
in ipsis, sed etiam per veram, ac physican productionem siccitatis
in eis, & si humores expelluntur, id fieri per introductionem
siccitatis.

4. Dicimus 2. humiditatem, & siccitatem nedum esse formas possivas, sed etiam reipar distinendas à corporibus humidis, & secos; Propter, tunc quia habent proprias actiones accidentiales, ut nuper descebamus; tunc quia sunt sensibilia propria tactis, quod cum neque subtilantie nec privacione convenient, conseqüens est nec humorem subtilantiae, nec siccitudinem ejus privacionem; At negat Arriagum humiditatem & siccitudinem sensu percipi, & inquit, quando tangitur quae sentiri utique calorem eius, aut irigus, humiditudinem vero ne-

¹ *quaquam Sed plane id est negare sensum, cum enim quis digitum impetrat, non solùm frumenta acerbitate, sed infamia quecumque inductionem facitatis in eo, cum vero probatur, quia in hunc modum ianis et Ciceris uoxes. Intraim. Sec. cit. Ans.*

merit in aquam, non solum frigus agere tentit, sed ipsam quoque fluiditatem, sentit enim ipsam compunctionem cedere, & circa ipsum circumfundit, & si quis clausis oculis manum dexteram immerget, sinistram cinerim immittat, frigore, vel calore in eodem gradu affectis, certe duclu frigida soluta disterneret hunc esse cinerem latum verò aquam. Accedit ex mysterio Eucharistiae argumentum in-
cludibile, quod fructus Arria, nititur eludere, ibi enim remaneat humor vini, non autem subflentia, ergo haec est ab humore diffinita. Re-
pondet; ibi non manere humorem, sed partes accidentia cum ea flu-
tum, quam habent, si ibi silent subflentia partes versin, unde
partes accidentiales non aliter humedant ibi quam se applican-
ti corpori humedant. Haec solitus leplam defluit, & infingit, ne-
stat manere humorem, & concedit accidentia vina manere cum flux-
ibilitate, & humedare digitum eis applicatum, at quid aliud illi flu-
ibilitas illa, quam humor ipse, qui in tali fluiditate existet? & quo
modo humedare possunt, si non habent humorem? Ergo accidentia
la sunt fluida, & humedant plane et ibi humor vini, cum ta-
dom ignis excitat velles, lutum, &c. ate Ang. 12., de forme proprie-
tat. quod duplex est deficatio, una subflentia, seu subflentia,
qua sit per refolucionem partium subtilium humidarium
manebit terribilis, & in hoc loco calor ignis, vel Solis excita-
tur, quod est excitare per accidens, qua actione caloris non produc-
tur illa nova siccitas, sed tantum raro corpore, in quod agit
subflentia, unde facilis evaporat subflentia humida, & remaneat sola
subflentia foca, quae properationem contra tritio magis exinde
pertinet; alia est excitatio propriæ dictæ qualitatibus, qua sit per
realem, & novam productionem siccitas, & illa non sit a
caliditate, sed est propriæ siccitas. An vero primus descendi-
modus possit exerciri linea secundo; videtur negativè respondendum,
verum simile enim illud, quod dum sol, aut ignis agit in lutum, ma-
ridas veltes, & similia alia humida, non solum extrahant humor-
es ab illis, sed etiam aliqua de novo in eis producent siccitas, non
quidem actione caloris, sed adhuc siccitas, quae reperitur in igne,
qua etiam valde juvabit in genere cause formalis ad expellendos hu-
mores, cum in pauro fieri introducta; si vero primus descendi-
modus

¶ In oppotuum obicies primò probando frigus, & facitatem non de formis politivas, sed folias pristinas, qui per folum receum humorem calidiv. gr. lolla frigescunt, & per folum receum humo- exsciscantur. Contra quia non alia ratione in hysme omnia frigore cingunt, nil ob foliis deflantian, qui proprieitate ha omnia ca- cibant. Sic etiam frigus, quo nos in febri agreditur, aliunde non ritur, quam ex spiritibus ambienta, qui anteua la praetenta membra ovebant. Et tandem Aris. pte. 2 de gen. 18 & 12. Meth. 22. frigus appella- patione calor.

Repl. neg. alflumpum, non enim frigus oritur ex absentiâ caloris, ceteris ex absentiâ visu virtutis, sed potius calor deficit ob praefalentem frigoris, sic etiam ad illud de fuscitate dicendum, quod humoris expellunt per introdunctionem fuscitatis; et autem per fumam extractionem humorum possunt interdum corpora exsiccari, non explicabimus. Ad Conf. causa positiva frigoris in hunc fuit terra, aqua & atra quadrâ, quorum actio impeditatur in astate ex nimia Solis propinquitate, unde absentiâ solis non est causa illius frigoris, nisi per accidens, quatenus definit conservare calorem. Sic arteria ad illud de febre dicendum, causa namque positiva illius frigoris sunt humoris frigidit, qui propriam actionem exercit, & exercit in partibus exterioribus, dum spiritus calidus ad interiora sele recipiunt, qui ulla præalentia eorum actionem prohibeant, vel remittant, cui opitular formâ mixtions, in qua predominat elementum terre, quia refrigerativa. At illi autem ideo interdum appellari frigus caloris privationem, quia ex duas formis contraria, una foler et perfecit, & excellenter altera, quia prouideat ob suam imperfectionem inducit modum privationis, si ad illam conferatur, & aqua in proposito calor est qualitas frigore excellenter, hac de causa interdum appellari privatio caloris, cum tamen absoluâ in se

ternum appellatur privatio caloris, cum tamen abolutè in se sit
termopolita, sicut ictus calor.
6. Secundò obicitur Arriag, probando humiditatem, & facitatem
eius formas diffluentes à corporibus humidis, & fuscis. Nullum
est fundamentum ponendi eas diffluentes à corporibus, ergo gratis pos-
sunt; probat alius plumpum, quia illae qualitates non sunt operati-
ves, ne perciپtiantur in se, nec aliunde, ergo; quod non finit opera-
tives, pater, quia corpora humida non alter huncetant, nisi lepila
applicando alteri corpori, efficienter autem nungunam: pone, inquit
Oceani aquam, si inter me, & illam virtutem leve, per quod

anno Graecorum latere, ac Idololatria integrò libello pro hac re impedita. Commissum tamen, ac receptissima iuri Latino sententia, etiam Graecorum quamplures non longe distant, si recte intelliguntur, oportunitatem docet velut de mente ARI, ac etiam veritati maiorum conformatum, eum nimirum in quibuscumque corporibus etiam in spiritu, nisi accidentales formis, & accidentia de genere qualitas ad fusilium, ac fatiscit luculentem, & exacte contra Cremonium defensaruntur, ex recentioribus Peripateticis Razioglio dñp. Peripateticis & junior Contaregno tom. a. 9. 95. Peripateticis formulis enim tam alios citant, & tam amulius omnes Aris! auditoribus ad rem hanc